

לונדון, 22.10.38

(22 יר)

כ"ד -

קיבלתי אתמול שני מברקים - אחד ממך, ואחד מאליהו האומר: "צעדים
נוספים לא נעשו מאחר הופעת עמדתך. בינתיים הודיע "בית" דרישה שנויים. דחינו
והודענו שהכל מעון עדיין אישור המוסדות. אמר הודיע "בית" ל"כומר הישוב" שהשניים
לא הובנו נכון ואינם אולטימטיביים. דורשים מקום בנשיאות ומקבלים משמעת "הכומר".
~~שנבחרה הפרשה נחתם הדבר שם ש"בית" בקבל הדרישה וההנאם שבכללם לדברש בענן~~
השובתנו סרם נחתה. הרושם ש"בית" יקבל הדרישות וההנאם שיכולים לדרוש בענין
זה. דעתי שדחיה תחדש הפקרות וחמיר המצב. נדרשת הכרעה מחוץ כירור במגיש
(וכאן - שלוש מלים משובשות שלא עלה בידי לפענחן) — אם בלתי אפשרי נכון לסום
אליך". הברקה לו מיד: "התפתחות חדשה כאן מונעת נסיעתי הנזכרת במכתבי אליך.
סום מיד הנה".

(23 יר)

למברק לא עניתי אתמול, כי נסרתי בשיחיה ובמכתבים דחופים.
הבוקר הברקתי לך: "עונה למברק אווירונית. עד קבלתו ידחה "ריש" כל צעד נוסף".
מחוך הנחה שאליו יקיים הבטחתו ויסום הנה - אני עונה לך גם על מברקו.
דברי אליהו ש"צעדים נוספים לא נעשו מאחר הופעת עמדתך" סותרים את
שני המברקים שלכם ואת האינפורמציה הכלולה "בישיבת המזכירות שנחקיימה במוצ"ש
8.10.38", אשר הגיעה לידי ביום 17.10.38.

"עמדותי הופיעה" ב-14.9.38. ביקשתי אז מלגרמניה לעכב המשך המו"מ.
המו"מ לא נתעכב. הוא נחתם ביום 19.9.38 על ידי - (איני יודע עד היום) ~~הוא~~
אני מסער ע"י אליהו). מאז לא קיבלתי, לא מאליהו, לא ממך, ולא משום איש או מוסד,

שום ידיעה, מלבד שלגרמה מאליהו מיום 21.9.38 על "הסכם פרלימינרי", שלגרמה

שניה ממנו מיום 29.9.38 האומרת: "כש"בית" יהיה מוכן לחתום אדרוש עיכוב החתימה (21 24)
עד האישור שיבוא בהשתתפותך", ושלגרמה ממך מיום 4.10.38 האומרת: "המו"מ התנהל
בידיעתי וכו' - שום הכרעה לא תהיה בסרם נידבר".

בישיבת המזכירות מיום 8.10.38 הגיד אליהו: " - איננו יכולים לעשות
כל צעד מכריע בלי אישור מועצת ההסת' שישתתף בה ב.ג. " . כיצד נשתרבה לענין
מועצת ההסתדרות? ואיך היא יכולה לקבוע דבר הבטור לסמכות ההנהלה והקובע גורל
המפעל הפוליטי של ההסת' הציונית והנהלת הסוכנות?

אליה הוסיף באותה ישיבה: "בנשיאות כופר הישוב יש לנקוט בעמדה
ברורה". מה עושה כאן נשיאות כופר הישוב? כיצד נסתמכה זו להכרעה בשאלות פוליטיות -
על ידי מי ואימתי?

לארגון יש אמרס משרדי. להנהלת הסוכנות יש אמרס משרדי. ידיעתי ששנאים

ששניהם טרודים בשאלות ומעולות חיוניות, טרופות ודחופות, יומם ולילה. ואם הסנהלים (24 29)
לא מצאו זמן לכתוב לי על התפתחויות חדשות אלה שיש בהן, לפי עניות דעתי, הפיכת
הקצרה על פיה (ואין לי כל צל של תרעומה על הסנהלים בגלל זאת, כי יודע אני את
כבלם, טרחם ומשאם) - כלום לא יכול היה מי שהוא מהאמרס, במקודת הסנהלים, לספר לי
על המעשים והשנויים האלה?

וכאשר הודיע רמז ועוד חבר אחד ש"מרכז הארגון צריך להודיע לצד השני

כי כדי לעבור מהסטדיה של הסכם החתום בראשי היבות להסכם בר-פעולה, מקוים ומאושר -
הכרחי שהנה"ס תתן הסכמתה לכך, וזו תחליט רק בסוף החודש עם שובו של ויי.

אם דבר זה יוגד לצד השני מטעם הארגון - נעשה הענין פשוט מאוד" - הודיע אליהו

ש"

ש"הקונסטיטוציה היא אחרת - הנה"ס הודיעה לנו כי הארגון עומד חתה מרותו של

הוה"ל - - - במקרה שיופיע עניין בעל חשיבות פוליטית שהסוכנות רואה צורך לעסוק
(26 21) או לעכב אותו - היא עושה זאת ע"י בא כוחה ב-"

תשובה זו להביעה של רמז אומרת שאין להודיע לצד השני כהצעת רמז שהמו"מ

צריך להשאר בסטדיה א' (חתימה בראשי תיבות) ואינה יכולה לזוז מסטדיה זו עד
החלטת הנה"ס. ואליהו הוסיף אחר כך (באותו עמוד) שיש כבר אשור המחלקה המדינית.

כיצד מתיישבת עמדה זו של אליהו עם התחייבותו או הודעתו במברקו מיום

29.9.38 שידרוש "עיצוב חתימה עד האישור שיבוא בהשתתפותך" (כלומר השתתפותי)?

ובשהח" י.ש. ערער על הנחת אליהו בדבר נשיאות כופר הישוב - הודיע אליהו

שיש כבר "החלטה של הוה"ל (שהסוכנות יודעת על אודותיו) האומרת כי בכל שאלות הבטחון

האינסטנציה של הוה"ל היא נשיאות כופר הישוב". לאליהו היו כוכנים כבר, עד כמה

שאני מסוגל לדון על פי הפרוטוקול שלפני - א כל האישורים. בידיעת הסוכנות או

ביתר דיוק המחלקה המדינית - ניתן האישור להסכם, הוה"ל העביר סמכותו (שוב בידיעת
(21 26)

הסוכנות) לנשיאות כופר הישוב - ואין הדבר הלוי אלא בנשיאות כופר שאתו בא אליהו

בדברים. כל פרשה זו היא כל כך תמוהה בעיני, ומתוך יחסי-כבוד חברי אין אני רוצה

להגדיר אותה. מה סוף סוף פירוש המלים "צעדים נוספים" שבמברקו האחרון של אליהו?

מה שאליהו (אני משער - בידיעתך ובאישורך) רוצה לעשות הוא זה: שהארגון

יגשאל בינתיים ההסכם, נשיאות כופר הישוב האשר אותו, הוה"ל יאשר אותו (או אולי אין

צורך בכך - כי כוחו של הוה"ל נמסר לנשיאות כה"י). כשהכל יהיה מוכן - יובא הדבר

להנה"ס. והסוכנות - אם ננית שהיא תקבל דעתי בעניין זה - תצטרך לאחר מעשה להפסיק

סידור שנעשה על ידי המפלגות, ההסתדרות, נשיאות כנסת הישוב, הוועד הלאומי, המחלקה
המדינית - - - בבקשה, אולי תגדיר את ההנהגות זו מבחינה חברית וצבורית-פוליטית - (25 י"ד)
אם כפי שאני מניח - ההבטחה שניתנה לי על ידי ועל-ידי אליהו, שלא תבוא הכרעה בלי
דיון אחי בהנהלה, היתה כנה ולא אחיזת-עיניים פורמלית בלבד?

אני הסקתי מהבטחות אלו שלכם מסקנה ששומה והכרחיה לך ביום 19.10.38,
שריש, כבא-כוחנו, יפסיק עד שובי, כלומר ידחה (suspend) כל מו"מ
עד שובי. אולם אתה כנראה הבינוח את הבטחתך אחרת. עד כמה שאני מבין את מברקך,
אתה חושב שאם המו"מ לא ימשך עד הגמר (ואיני יודע מהו הגמר ואם עד ועד בכלל)
התוצאות תהיינה: אלף - התרת הרצועה, בית - סבך חמור.

נימוק אלף שלך - במידה שהוא נימוק - אינו מחייב המשכת המו"מ אלא

ביצועו. זהו הדבר השנוי במחלוקת, ואיני מחויב לחזור על נימוקי.

אין לי שמץ של ספק בזכותך ובזכות אליהו לפסול נימוקי אני ולעמוד על נימוקיכם (29 י"ד)
אתם, אבל אני בחמימותי הנחתי שאם כי דעותינו מחולקות בענין זה הסכמת אתה ואליהו
לא לבצע ההסכם עד דיון בהנהלה (אני גם הנחתי בחמימות כפולה ומכופלת, שהדיון לא
יבוא אחרי "קובדה עשויה" מצד כל הגורמים האחרים בישוב ובהנהלה, אלא החתימה בראשי-
חיבות חמור במקומה, ושום צעד נוסף לא יעשה אשר יגזול חופש הדיון והפעולה
שבהנהלה או יכביד על הכרעה לגוף הענין). וכשעת הדיון כלי ספק הטיל על כף המאזנים
את כל כובד המשקל של סכנת "התרת הרצועה". אבל מה לנימוק זה השני? הוא אינו
נוגע לסוספנסיה של המו"מ. ואם לדעתך הוא קובע ביחס לסוספנסיה - הוא קובע גם
ביחס ל"הכרעה" (שחלטתי מהבין מה פירושה).

חמוהה כמו-כן טענתך בית. "סבך חמור" זה מה פירושו? מי סיבך ואת מי? (30 י"ד)
אם נוצר סבך - די לא היתה במעל הזה - מדוע לא כתב לי עליו שום איש?

אני יודע רק שבלי ידיעתי, בניגוד לדעתי ולהצהרת דעתי, בניגוד ליוחסי

חברים אלמנטריים, בניגוד לסככות קונסטרוקציוניות ומוסריות - נעשו מעשים (שער

רגע זה איני יודע את היקפם והשתמעויותיהם) - ואם רוצים שהנהלה תדון עליהם יש

לדחות (*disposed*) אותם בהחלט ומיד. כי "הסבך" הסמיר והנעלם - שהוא כנראה

קיים אם אהה מסלגרף עליו - לא יקטן אלא יגדל בכל צעד נוסף.

הוראתי ל"ריש" קיימת ועומדת, בידך למסור אותה ולדאוג לקיומה, ובידך

לבגוז אותה. המברק שלך לא הבהיר בשבילי המצב. לשאלתך "אם בידעה האחריות לאלף

תענני כן" - התשובה הייתה נתונה למפרע, במכתבים שכתבתי לאליהו. היא הייתה נתונה

גם לפני הכתבים. אתה יודע היטב דעתי על מעשי הבריונים. עוד ב-12.9.38 כתבתי (*31*)

לאליהו: "איני מזלזל בנזק האפשרי של הפעולות הספרטיות של הבריונים, ואני מבין

ומעריך את רצונך למנוע אותן, אולם החרוטה שלך גרועה מהטובה. הכנסת בריונים אלה,

הכפומים לפוליטיקה אויבת ולהנהגה מסוכנת, לתוך כוחות ההגנה מסכנת לא רק קיום

כוחות ההגנה אלה, אלא עלולה לערער כל פעולתנו המדינית". לא היה כל יסוד, ואין לי

כל יסוד, עכשיו פחות כאשר לפני חודש, לשנות דעה זו אפילו כקוצו של יוד. ועדיין

אני עומד בסלוא כל חרדתי והכרתי על המלים שכתבתי לאליהו באותו ככתב: "כל זמן

שהטעלגה הרוויז. וז"ב. בראשה לא קיבלו בענינים פוליטיים משמעת ההסת" הציונית -

אין שום אפשרות למו"ס עם הבריונים בשאלת ההגנה. בעניני עבודה, בעניני כנסת ישראל (*32*)

אני טוכן לעשות אתם כל הסכם פשרני, אבל לא אכניס חסום הטריוני למבצר היחיד שלנו."

זוהי דעתי השקולה. ובכל אופן אין לך יסוד להניח שהתעלמתי מסכנת הפעולות

הבריוניות. אתם התעלמתם מסכנת הרבה יותר חסור, הרמוזה במכתבי לאליהו. וחובתי

לעמוד בפני סכנה זו באותה היכולת והסמכות הדלה שישנה בידי.

איני דוחה כל שמץ אחריות ל"סבך החסור" - ואני עומד על הוראתי לריש.

ל
ל

הייתי ברצון רוצה למלא את דרישתך ל"בוא בהקדם האפשרי". בעליה
לא"י, אהה יודע, פועלים שני מניעים. כוח דוחף וכוח מושך. שני הכוחות פועלים
אצלי כאן. אני רוצה לברוח מפה הרבה יותר משאחה משער. ואולי עשיתי משגה כבד
ונסלתי על עצמי אחריות כבדה בהשארי כאן, אחריות שאין אני חייב אולי לשאחה. אני
נושא בעוון אחרים - בלי כפיה. איש לא יכול לכופף אותי, אבל יש אימה גדולה מפני
קרע ברגע חמור ואיום זה, ויש לויאליות חברית לאדם שאני חולק על הליכותיו מעשיו
וקלות-דעתו ותהפוכות מצב-רוחו וחוסר אמונתו - אבל שאני גם הרד לכבודו, ליכולת-
עבודתו ולמעמדו בתנועה.

ואף על פי כך אולי אסע בקרוב, אם כי שלגרמתי אתמול לאליהו שהתפתחות
חדשה פונעת נסיעתי". כוונתי היתה לועדת-המשנה, אשר בשכונות הקרובים חנמה לעצב
מדיניות ארי"ה. יש לי ספק מר אם הטיבותי לעשות בהשארי כאן. איני יודע עד כמה
אני משכשכ כיסוי לאחרים בתנועה. אה מצפוני אני וודאי איננתי לא פעם - בידי
שנעשה משגה ובאי-ידעי לאשורן אה המו"מ המתנהל כיחידות. לויאליותי לאדם שאני
מוקיר וחושד ומוסל כאחד הכריעה עד עכשיו הקו.

מחר ישוב חיים. ביום ג' - ולא ביום ב' כפי שהודיעו לירושלם - החקיים
הפגישה. אחרי פגישה זו אחליט על צעדי הבאים ואמלגרף לך.

זה הכל - כמעט.

דוד.

בינחים הגיע מברק המצומנת באנגלית. נחקבל בלילה ופוענח רק הבוקר. כמה
מים סחומות, אבל חכנו מובן כמעט במלואו. עניתיך שלגרפיה.

34